Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2007

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR I

DÉ CÉADAOIN, 13 MEITHEAMH 2007 – MAIDIN 9.30 a.m. – 12.00 p.m.

ROINN B

(160 marc)

- Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.
- **CEITHRE** cheist ar bith a fhreagairt.
- Bronnfar marcanna ar leagan amach agus ar chur i láthair mar aon le fóilíonna agus dátaí, de réir mar is cuí.
- Ba cheart go dtaispeánfaí an lá, an mhí agus an bhliain sna dátaí.
- Is ceadmhach áireamháin a úsáid.

1. **Is ceist í seo ar Bhuiséad Teaghlaigh.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

(A) *Ar leathanach 9 de Roinn A* tá foirm an Chéad Bhuiséid agus foirm Bhuiséid Athbhreithnithe do Mhuintir Uí Ghealbháin ó Iúil go Meán Fómhair 2007. Tar éis an Chéad Bhuiséad a ullmhú, d'athraigh Mac Uí Ghealbháin a phost agus tháinig méadú ar a thuarastal. Ach chaill Bean Uí Ghealbháin a post sa mhonarcha áitiúil nuair a dúnadh an mhonarcha i mí an Mheithimh. Shocraigh Muintir Uí Ghealbháin ar a mBuiséad a athbhreithniú de bharr a gcúinsí athraithe.

Iarrtar ort an Buiséad Athbhreithnithe a chomhlánú agus iad seo a chur san áireamh:

- €25,800 an tuarastal bliantúil glan a bheidh ag Mac Uí Ghealbháin, iníoctha go míosúil. Freisin, tá súil aige le bónas €1,000 glan i Meán Fómhair.
- Gheobhaidh Bean Uí Ghealbháin €660 glan mar shochar dífhostaíochta in aghaidh na míosa.
- Díolfaidh na Gealbhánaigh ceann amháin den dá ghluaisteán atá acu agus ceapann siad go bhfaighidh siad €6,800 air i mí Lúnasa.
- Rachaidh méadú 8% ar aisíocaíochtaí morgáiste ó 1 Meán Fómhair 2007.
- Déanfaidh Muintir Uí Ghealbháin íocaíocht amháin ar a n-iasacht i mí Iúil agus íocfaidh siad fuílleach na hiasachta, €3,500, i mí Lúnasa.
- Rachaidh laghdú €30 in aghaidh na míosa ar árachas gluaisteáin ó 1 Lúnasa 2007.
- Laghdófar costais teaghlaigh de 12% in aghaidh na míosa ó 1 Iúil 2007.
- Laghdófar costais ghluaisteáin go dtí €70 in aghaidh na míosa ó 1 Lúnasa 2007.
- Tiocfaidh laghdú 50% ar chostais siamsaíochta.
- De bharr a gcúinsí athraithe, cuirfear siar na laethanta saoire a bhí pleanáilte i gcomhair Mheán Fómhair.
- Tá gach ioncam agus caiteachas eile le fanacht mar atá siad.

(28)

(B) **(i)** Sa Chéad Bhuiséad, luaigh mí ina bhfuil an t-ioncam pleanáilte níos mó ná an caiteachas pleanáilte. *(Freagair sa spás atá curtha ar fáil ar lch 10 de Roinn A.)*

(ii) Sa Chéad Bhuiséad, cé mhéad ró-chaiteachais a raibh súil ag Muintir Uí Ghealbháin leis sna trí mhí? *(Freagair ar lch 10 de Roinn A.)*

(iii) Tabhair cúis **amháin** a rachadh méadú ar aisíocaíochtaí an mhorgáiste. *(Freagair ar lch 10 de Roinn A.)*

(iv) An buiséad maith é an Buiséad Athbhreithnithe? Tabhair **dhá** chúis le do fhreagra. *(Freagair ar lch 10 de Roinn A.)*

(12)

(40 marc)

2. **Ceist í seo ar Chuntas Club.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Ar an 1 Meitheamh 2006, bhí Ciste Carntha €305,770 ag Club Gailf na Páirce Glaise.

Seo thíos achoimre ar bhearta airgeadais an Chlub sa bhliain dar chríoch 31 Bealtaine 2007:

Fáltais:	**€**
Táillí Comórtais	34,400
Síntiúis	89,550
Urraíocht Bhliantúil	17,650
Íocaíochtaí:	**€**
Deisiúcháin	1,850
Páipéarachas	2,460
Pá	27,800
Costais Chomórtais	6,200
Árachas	1,440
Costais Ghinearálta	25,000

Eolas breise ar an 31 Bealtaine 2007:

(i)	Síntiúis réamhíoctha	€1,450
(ii)	Páipéarachas ar láimh	€240
(iii)	Pá iníoctha	€2,400
(iv)	Airgead Tirim sa Bhanc	€15,620
(v)	Dímheas:	
	Clubtheach	2% de €252,000
	Trealamh	15% de €115,000

(A) Ullmhaigh:

(i) Cuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain dar chríoch 31 Bealtaine 2007.

(ii) Clár Comhardaithe mar a bhí ar an 31 Bealtaine 2007.

(31)

(B) Mínigh **trí** fheidhm atá ag cisteoir club.

(9)

(40 marc)

3. **Ceist í seo ar Bhuiséad Náisiúnta agus ar Fheasacht Eacnamaíochta.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

(A) Thug an Rialtas amach na figiúirí seo a leanas ar Lá an Bhuiséid don bhliain 2007:

Achoimre ar Ioncam agus ar Chaiteachas	**Figiúirí Measta ina milliúin €**
Ioncam Caipitil	5,961
Caiteachas Caipitil	5,812
Ioncam Reatha	2,621
Caiteachas Reatha	1,910

(i) Ón eolas thuas, dréachtaigh an Buiséad Náisiúnta don bhliain 2007. Léirigh go soiléir cé acu Buiséad Fuílligh nó Buiséad Easnaimh é. Taispeáin do chuid oibre.

(ii) Luaigh **dhá** shampla d'Ioncam Reatha don Rialtas.

(iii) Luaigh sampla **amháin** d'Ioncam Caipitil don Rialtas.

(18)

(B) **(i)** Is polasaí Rialtais é an caiteachas ar mhótarbhealaí ar fud na tíre a mhéadú.

Mínigh **dhá** shochar eacnamaíochta agus míbhuntáiste eacnamaíochta **amháin** a bhaineann leis an bpolasaí seo.

(ii) I rith na bliana 2007, caithfidh a lán teaghlach socrú a dhéanamh ar cad a dhéanfaidh siad le hairgead a choigil siad faoi scéim Cuntas Speisialta Dreasachta Coigiltis (SSIA) an Rialtais.

(a) Tá sé beartaithe ag teaghlach 'X' an t-airgead a infheistiú le haghaidh oideachas tríú leibhéal a bpáiste atá cúig bliana d'aois.

Luaigh **dhá** shórt institiúid airgeadais inar féidir leis an teaghlach an t-airgead a infheistiú.

(b) Tá sé beartaithe ag teaghlach 'Y' gluaisteán nua a cheannach nó an teach a fhairsingiú.

Mínigh an deischostas a bhaineann le socrú ar ghluaisteán a cheannach.

(c) Tá sé beartaithe ag teaghlach 'Z' an t-airgead a chaitheamh ar laethanta saoire thar lear.

Tabhair breac-chuntas ar thoradh **amháin** a bheadh ag an bplean seo ar Chomhardú na nÍocaíochtaí.

(18)

(C) 'Tá córas eacnamaíochta measctha ag Éirinn.'

Mínigh an ráiteas sin thuas.

(4)

(40 marc)

4. **Ceist í seo ar Thomhaltóirí.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Cónaíonn Seán agus Lára Uí Riain in 16 Radharc Uí Ailín, Raithean, Co. Uíbh Fhailí. Chuir siad saoire, a chosain €1,200, in áirithe don teaghlach le Taisteal Gréine Tta, Bóthar an Bhaile Nua, An Tulach Mhór, Co. Uíbh Fhailí, le haghaidh seachtain amháin sa Ghréig ó 1 Meitheamh 2007 go dtí 8 Meitheamh 2007. Dúirt an bróisiúr saoire go soiléir go raibh an trá suite cúig nóiméad siúil óna n-árasán.

Nuair a shroich siad a n-árasán, fuair na Rianaigh amach go raibh an trá ba chóngaraí dóibh cúig chiliméadar uathu. Bhí an-díomá orthu.

(A) **(i)** Ainmnigh an dlí tomhaltóirí a bhaineann leis an gcás seo.

(ii) Luaigh an prionsabal ábhartha i ndlí na dtomhaltóirí a sáraíodh.

(6)

(B) **(i)** Ar an 11 Meitheamh 2007, tar éis dóibh teacht abhaile, scríobh Lára Uí Riain litir ghearáin chuig Bainisteoir Taisteal Gréine Tta ag iarraidh sásamh cuí uaidh.

Scríobh an litir a sheol Lára Uí Riain chuig Taisteal Gréine Tta.

(ii) Ar an 12 Meitheamh 2007, rinne Taisteal Gréine Tta teagmháil le Lára ag iarraidh cruthú íocaíochta ar an tsaoire.

Luaigh **dhá** mhodh a d’fhéadfadh na Rianaigh a úsáid chun íoc as an tsaoire.

(24)

(C) Má tá na Rianaigh míshásta leis an bhfreagra, tá gníomhaireachtaí ann atá ábalta cabhrú leo.

Ainmnigh **dhá** ghníomhaireacht dá leithéid agus mínigh seirbhís **amháin** atá á tairiscint ag gach ceann acu.

(10)

(40 marc)

5. **Baineann an cheist seo le Baincéireacht Phearsanta.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Tá Aindrias Ó Maoláin, a bheidh 25 bliana d'aois ar an 28 Lúnasa 2007, ina chónaí in 28 Bóthar Fionnbarra, An Droichead Nua, Co. Chill Dara (a chontae dúchais). Is é a uimhir theileafóin sa bhaile ná 045-633712 agus is é a uimhir theileafóin phóca ná 087-7867855. Is é a sheoladh r-phoist ná aindriasomaoláin@matteng.ie. Níl sé pósta.

Ar an 1 Meitheamh 2007, thosaigh Aindrias ag obair mar innealtóir lánaimseartha le hInnealtóireacht Matthews Tta, An tSráid Mhór, An Droichead Nua, Co. Chill Dara. Is é a olltuarastal ná €36,000 in aghaidh na bliana, iníoctha go míosúil. Is í a UPSP (Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí) ná 3967892F.

Ós rud é go dteastaíonn óna fhostóir nua a thuarastal a íoc trí Pháchonair, socraíonn sé ar Chuntas Reatha a oscailt. Ar an 8 Meitheamh 2007, buaileann sé isteach sa bhrainse áitiúil de Bhanc na hÉireann agus comhlánaíonn sé foirm iarratais.

(A) **(i)** Comhlánaigh an fhoirm iarratais bhán *ar lch 11 de Roinn A.*

(ii) Ainmnigh **trí** riachtanas dhlíthiúla a chaitear a shásamh chun cuntas bainc a oscailt.

(iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** dhifríocht idir cuntas reatha agus cuntas taisce.

(iv) Tá sé curtha in iúl d'Aindrias gur féidir leis rótharraingt a iarraidh.

(a) Mínigh cad is brí le rótharraingt.

(b) Luaigh **trí** riachtanas a chaithfidh Aindrias a shásamh sula dtabharfaidh an banc rótharraingt dó.

(30)

(B) Tá Aindrias ag smaoineamh ar iasacht airgid a fháil chun gluaisteán a cheannach.

(i) Luaigh **dhá** fhoinse oiriúnacha airgeadais atá ar fáil dó chuige sin.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** cheart a bheadh aige mar iasachtaí.

(10)

(40 marc)

6. **Baineann an cheist seo le Daoine ag Obair.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

Tá Mairéad Ní Fhearghail féinfhostaithe mar chuntasóir le déanaí. Tá sí tar éis Áine de Paor a fhostú. Tá saineolas ag Áine ar TFC (Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide). Mhol Áine do Mhairéad crua-earraí agus bogearraí oiriúnacha a cheannach le húsáid sa ghnó agus ag na cliaint.

(A) **(i)** Tabhair breac-chuntas ar **dhá** luach saothair a bhaineann le Mairéad a bheith féinfhostaithe.

(ii) Mínigh **dhá** bhaol a bhaineann le bheith féinfhostaithe.

(iii) Tabhair breac-chuntas ar **thrí** fhreagracht atá ar Áine dá fostóir.

(iv) Mínigh an difríocht idir crua-earraí agus bogearraí.
Luaigh **dhá** shampla de gach ceann díobh.

(30)

(B) Tá an t-eolas seo a leanas ar fáil faoi thuillimh Áine de Paor:

- Is é a bunphá ná €792 ar sheachtain 36 uair.
- Íoctar ragobair de réir am go leith an chéad deich n-uaire an chloig agus am dúbailte ina dhiaidh sin.
- Íocann sí cáin ioncaim (ÍMAT) de réir an ráta 41% agus ÁSPC ar 8%.
- Is iad a creidmheasanna cánach ná €3,640 sa bhliain.

D'oibrigh Áine 48 uair an chloig ar fad sa tseachtain dar chríoch 8 Meitheamh 2007.

Ríomh a glanphá an tseachtain sin. Taispeáin do chuid oibre.

(10)

(40 marc)

Leathanach Bán